

Ngữ văn 12

ÔNG GIÀ VÀ BIỂN CẢ

Tiết 82,83

HÊ – MINH – UÊ

I-GIỚI THIỆU CHUNG

1-TÁC GIẢ (SGK)

- Sinh tại bang I -li-noi trong một gia đình trí thức.
- Ông thất vọng về xã hội đương thời và tự nhận mình thuộc “*thế hệ mất mát*”, không hòa nhập với xã hội đương thời và đi tìm bình yên trong men rượu và tình yêu
- Năm 1926 sáng tác tiểu thuyết “*Mặt trời vẫn mọc*” và nổi tiếng từ đó.
- Để lại số lượng tác phẩm đồ sộ với nhiều thể loại.
- Năm 1953 ông được nhận Giải thưởng Pulitzer – Giải thưởng cao quý nhất của Hoa Kỳ và Giải thưởng Nobel về Văn học.
- Người đề xướng ra nguyên lý “*tảng băng trôi*”

* Nguyên lý “*tảng băng trôi*”

+*Dựa vào hiện tượng tự nhiên: Tảng băng trên mặt nước chỉ có ba phần nổi, bảy phần chìm.*

+*Nhà văn phải hiểu biết cặn kẽ về điều muốn viết, sau đó lược bỏ những chi tiết không cần thiết, giữ lại những phần cốt lõi sắp xếp lại để người đọc vẫn có thể hiểu được những gì tác giả lược bỏ*

+*Người đọc phải đồng sáng tạo mới có thể hiểu được “bảy phần chìm”, những hình tượng, hình ảnh giàu tính tượng trưng đa nghĩa*

2-TÁC PHẨM

a-Hoàn cảnh sáng tác

- Viết năm 1952, sau gần 10 năm sống ở Cu-Ba.
- Bối cảnh của truyện: Ngôi làng yên ả bên cảng La-ha-ba-na. Nguyên mẫu của nhân vật Xan-ti-a-gô là người thủy thủ trên tàu của ông.
- Tác phẩm tiêu biểu cho “*nguyên lý tảng băng trôi*” của ông

b-Vị trí của đoạn trích

- Năm ở cuối truyện kể về việc lão Xan-ti-a-gô đuổi theo và bắt được con cá kiếm

II-TÌM HIỂU VĂN BẢN

1-SỰ LẠP LẠI NHỮNG VÒNG LƯỢN CỦA CON CÁ KIẾM

- Gợi lên hình ảnh một ngư phủ lạnh lùng, kiên cường (chỉ bằng mắt từng trái và cảm giác đau đớn nơi bàn tay, ước lượng được khoảng cách ngày càng gần tới đích của những vòng lượn từ rộng tới hẹp, từ xa tới gần của con cá)
- Vẽ lên những cố gắng cuối cùng nhưng cũng rất mãnh liệt của con cá (cố gắng thoát khỏi sự bủa vây, cũng dừng cảm kiên cường như ông lão)

Biểu hiện cảm nhận của ông lão về con cá, tập trung vào hai giác quan là thị giác và xúc giác

2- CON CÁ KIẾM QUA SỰ CẢM NHẬN CỦA ÔNG LÃO

- Cảm nhận ngày càng mãnh liệt hơn, đặc biệt là từ vòng thứ ba, lần đầu tiên nhìn thấy con cá
- Miêu tả đúng như sự việc xảy ra trong thực tế

+Trước một con cá lớn, thoát tiên chỉ nhìn thấy từng bộ phận, chỉ tấn công được vào từng bộ phận trước khi nó xuất hiện toàn thể trước mặt ông
(*Một cái bóng đen vượt dài qua dưới con thuyền, đuôi lớn hơn cả chiếc lưỡi hái lớn, cánh vi trên lưng xếp lại, bộ vây to sụ bên sườn xòe rộng...*)

-Cảm nhận qua xúc giác, có phần gián tiếp (*qua sợi dây, mũi lao...*) nhưng vẫn rất mãnh liệt và ngày càng đau đớn.

3-SỰ CẢM NHẬN KHÁC LẠ CỦA ÔNG LÃO QUA CUỘC TRÒ CHUYỆN VỚI CON CÁ KIẾM

-Ông không chỉ cảm nhận con cá bằng thị giác, xúc giác, động tác mà còn bằng cả trái tim sự cảm thông.

-Làm nghề câu cá bắt được cá là mục đích là cuộc sống của ông. Nhưng ông yêu quý nó như “người anh em”, gọi nó là “cu cậu”...

-Con cá là hiện thân của cái đẹp, nhưng vì sự tồn tại của mình mà ông phải tiêu diệt nó, hủy hoại cái thân yêu, quý trọng nhất đời mình

=> **Bi kịch tinh thần của ông.**

-Sự cảm nhận về đối thủ không nhuộm màu thù hận, không chỉ có quan hệ giữa người câu và con cá câu được mà ngược lại:

+Đó là sự chiêm ngưỡng cả kích thước, vẻ đẹp, sự cao quý của con cá.

+Đó là quan hệ giữa hai kì phùng địch thủ ngang tài, ngang sức, nỗ lực hết mình

+Đó là quan hệ giữa con người và cái đẹp, cái mơ ước

=> **Vẻ đẹp cao thượng trong tâm hồn ông lão**

4-NHỮNG HÌNH ẢNH MANG Ý NGHĨA BIỂU TƯỢNG

a-Con cá trước và sau khi ông lão chiếm được nó

-**Khi chưa bị chế ngự:** Biểu tượng cho ước mơ, lí tưởng mà con người theo đuổi trong đời

-**Khi bị chế ngự:** Biểu tượng cho ước mơ trở thành hiện thực, không còn khó nắm bắt, hoặc xa vời. Có như vậy con người mới luôn theo đuổi những ước mơ.

b-Những hành động của ông lão

-Khi thu dây kéo con cá khỏi xoay vòng

-Sức lực suy kiệt nhanh chóng

-Lời tự động viên bản thân

-Tìm cách di chuyển được con cá, lúc kiệt sức

=> **Sự kiên trì, ngoan cường, quyết tâm. Biểu tượng đẹp về nghị lực của con người “con người có thể bị hủy diệt nhưng không thể đánh bại”**

III-GHI NHỚ (SGK)

IV-LUYỆN TẬP

1-Tóm tắt nội dung đoạn trích (5-8 dòng)

2-Ngoài việc miêu tả bằng lời của người kể chuyện, còn có loại ngôn ngữ nào trực tiếp nói lên hành động và thái độ của ông lão trước con cá kiếm nữa không? Sử dụng loại ngôn ngữ này có tác dụng gì khi nói lên mối quan hệ giữa ông lão và con cá?

3-Nhận xét về nhan đề dịch của đoạn trích?

